

MUHAMMAD YUSUF SHE'RIYATINI O'RGATISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Zaripova Muxlisa Xamid qizi

Ajiniyoz nomidagi NDPI Turkiy tillar fakulteti O'zbek tili va adabiyoti
yo'nalishi 3-kurs talabasi

muxlisazaripova840@gmail.com

Ilmiy rahbari: **Allamberganova Nodira Gulmirzayevna**

Annotatsiya. Ushbu maqolada o'zbek mumtoz va zamonaviy adabiyotining yorqin vakili Muhammad Yusuf ijodini o'rgatishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlari ilmiy asosda yoritiladi. Shoirning she'riyati nafaqat badiiy-estetik, balki ma'naviy-ma'rifiy jihatdan ham chuqur o'rganilishi, yosh avlod tarbiyasida muhim o'rin tutishi ta'kidlanadi. Maqolada zamonaviy interaktiv usullar, axborot texnologiyalaridan foydalanish, talabalarning faolligini oshirishga xizmat qiluvchi metodlar namoyon etiladi.

Kalit so'zlar: Muhammad Yusuf, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interaktiv metodlar, adabiyot ta'limi, ijodkor shaxsiyat, talaba faolligi.

Аннотация. В данной статье рассматриваются возможности использования современных педагогических технологий в преподавании творчества Мухаммада Юсуфа, яркого представителя узбекской классической и современной литературы, на научной основе. Подчеркивается, что поэзия поэта должна изучаться глубоко не только с художественно-эстетической точки зрения, но и с духовно-просветительской, и что она играет важную роль в воспитании подрастающего поколения. В статье демонстрируются современные интерактивные методы, использование информационных технологий, методы, служащие повышению активности учащихся.

Ключевые слова: Мухаммад Юсуф, современные педагогические технологии, интерактивные методы, литературное образование, творческая личность, активность учащихся.

Annotation. This article discusses the possibilities of using modern pedagogical technologies in teaching the work of Muhammad Yusuf, a bright representative of Uzbek classical and modern literature, on a scientific basis. It is emphasized that the poet's poetry should be studied in depth not only from an

artistic and aesthetic point of view, but also from a spiritual and educational point of view, and that it plays an important role in the upbringing of the younger generation. The article demonstrates modern interactive methods, the use of information technologies, and methods that serve to increase student activity.

Keywords: *Muhammad Yusuf, modern pedagogical technologies, interactive methods, literary education, creative personality, student activity.*

KIRISH

O'zbek she'riyati durdonalari ichida Muhammad Yusuf ijodi alohida e'tiborga loyiqdir. Uning she'rlari xalqona ruhi, yurakdagi ezgu tuyg'ularni jo'shqinlik bilan ifoda etishi, milliy qadriyatlarga sadoqat bilan yo'g'rilgani bilan yosh avlodni tarbiyalashda beqiyos ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, zamonaviy ta'lim tizimida bunday badiiy merosni o'rgatishda ilg'or pedagogik yondashuvlar muhim o'rin tutadi²². Chunki faqatgina an'anaviy usullarga tayanib qolmasdan, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interfaol metodlar, klaster, konseptual xaritalar, keys-stadiy, «aql charxi» kabi usullar orqali o'quvchilarni chuqur fikrlashga, tahliliy yondashuvga o'rgatish mumkin²³.

Maqolaning asosiy maqsadi – Muhammad Yusuf she'riyatini zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida o'rgatish samaradorligini yoritish, mavjud usullarni taqqoslab, amaliy takliflar berishdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

So'nggi yillarda adabiyot ta'limida innovatsion metodlarni qo'llash masalasiga katta e'tibor qaratilmoqda. Jumladan, pedagog olimlar A. Jo'rayev, G. G'ulomova, D. Po'latova, M. Yo'ldoshevlarning ilmiy maqolalari va darsliklarida adabiyot darslarini jonlantirish, o'quvchini markazga qo'yish tamoyillari o'z aksini topgan.

Muhammad Yusuf ijodini o'rgatishda quyidagi metodologik yondashuvlar asos sifatida tanlandi:

Interaktiv metodlar (blits-so'rov, munozara, guruhli ishlar, rol o'ynash): bu usullar orqali talabalar she'zni tahlil qilishda faol ishtirok etadi.

²² Yo'ldoshev M. "Adabiyotni o'qitishda interaktiv yondashuvlar". Navoiy: NPI nashriyoti, 2022. – B. 55-68.

²³ Po'latova D. "Zamonaviy ta'lim texnologiyalari". Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021. – B. 29-41.

AKT vositalaridan foydalanish (prezentatsiyalar, onlayn testlar, videodarslar): Muhammad Yusuf hayoti va ijodiy faoliyati haqida raqamli vositalar orqali batafsil ma'lumot berish.

Keys-stadiy metodidan foydalanish: talabalarga muayyan she'r asosida ijtimoiy, ma'naviy muammolarni tahlil qilish topshiriladi.

Kreativ yozuv (ijodiy yozish mashqlari): talabalar Muhammad Yusuf uslubida she'r yozishga undaladi.

Tadqiqotda so'rovnoma, kuzatuv va amaliy tajriba usullari orqali natijalar tahlil qilindi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Muhammad Yusuf she'riyatini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'rgatish bo'yicha bir qator tajriba mashg'ulotlari o'tkazildi.

1-jadval.

Muhammad Yusuf she'riyatini o'rgatishda ikki xil metod natijalarining taqqoslanishi

Ko'rsatkichlar	An'anaviy metod (%)	Zamonaviy texnologiyalar (%)
She'r mazmunini tushunish	64	91
Tahliliy fikrlash	53	87
She'rdan ijtimoiy xulosa chiqarish	49	85
Ijodiylik (she'r yozish)	32	78

Yuqoridagi jadvaldan ko'rinib turibdiki, zamonaviy metodlar o'quvchilarning ijodiy va analitik qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi.

2-jadval.

Talabalarning interaktiv metodlarga munosabati

Savollar	Ijobiy (%)	Salbiy (%)
Interaktiv metodlar darsni qiziqarli qiladi	93	7
Muhammad Yusuf she'rlarini chuqurroq tushunishga yordam beradi	89	11
Talabalar orasida muloqotni kuchaytiradi	85	15
Mustaqil fikrlashga undaydi	91	9

Natijalarga ko'ra, Muhammad Yusuf she'riyatini zamonaviy texnologiyalar asosida o'rgatish ta'lim jarayonini jonlantiradi, talabalar faolligini oshiradi, ularning estetik didini rivojlantiradi.

XULOSA

Muhammad Yusuf she'riy merosi nafaqat adabiy, balki tarbiyaviy nuqtai nazardan ham bebaho manbadir. Uning har bir misrasi vatanparvarlik, insonparvarlik, mehr-oqibat, xalqona ruh kabi yuksak g'oyalarni o'zida mujassam etadi. Bunday badiiy merosni talabalarga chuqur o'rgatish uchun esa yangicha yondashuv – zamonaviy pedagogik texnologiyalarga asoslangan metodlar zarur.

Tajriba sinovlari shuni ko'rsatdiki, interfaol va innovatsion metodlar orqali Muhammad Yusuf she'rlarini o'rgatish talabalarning tahliliy, ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi, mustaqil fikrlashga undaydi, bilimni chuqurroq egallashlariga xizmat qiladi. Ayniqsa, keys-stadiy, munozara, klaster, prezentatsiya, raqamli kontentdan foydalanish natijasida talabalar shoirdan ilhomlanib, mustaqil izlanishga intiladi.

Kelgusida ushbu yo'nalishda ilmiy-metodik qo'llanmalar yaratish, dars ishlanmalari bazasini kengaytirish, raqamli platformalarda Muhammad Yusuf ijodiga bag'ishlangan interaktiv kurslar ishlab chiqish tavsiya etiladi. Shuningdek, maktab va oliy ta'lim o'quv dasturlarida Muhammad Yusuf ijodiga alohida urg'u berilishi dolzarb sanaladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Yusuf M. "Ko'nglimda bir yor bor". Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi adabiyot va san'at nashriyoti, 1993. – B. 22.
2. Yusuf M. "Tanlangan asarlar" (3 jildlik). 1-jild. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2011. – B. 45-76.
3. G'ulomova G. "Adabiyot o'qitish metodikasi". Toshkent: O'zbekiston faylasuflari jamiyati, 2020. – B. 98.
4. Jo'rayev A. "Adabiyot darslarida innovatsion metodlar". Toshkent: O'qituvchi, 2019. – B. 63-74.
5. Po'latova D. "Zamonaviy ta'lim texnologiyalari". Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021. – B. 29-41.
6. Yo'ldoshev M. "Adabiyotni o'qitishda interaktiv yondashuvlar". Navoiy: NPI nashriyoti, 2022. – B. 55-68.